

Na temelju članka 88. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O RAVNOPRAVNOSTI SPOLOVA

Prolašavam Zakon o ravnopravnosti spolova, kojega je Hrvatski sabor donio na sjednici 15. srpnja 2008. godine.

Klasa: 011-01/08-01/96

Urbroj: 71-05-03/1-08-2

Zagreb, 15. srpnja 2008.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Stjepan Mesić, v. r.

ZAKON

O RAVNOPRAVNOSTI SPOLOVA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Zakonom utvrđuju opće osnove za zaštitu i promicanje ravnopravnosti spolova kao temeljne vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske, te definira i uređuje način zaštite od diskriminacije na temelju spola i stvaranje jednakih mogućnosti za žene i muškarce.

Članak 2.

Nitko ne smije trpjeti štetne posljedice zbog toga što je kao svjedok ili žrtva diskriminacije na temelju spola dao iskaz pred nadležnim tijelom ili upozorio javnost na slučaj diskriminacije.

Članak 3.

(1) Državna tijela, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe s javnim ovlastima, te pravne osobe u pretežitom vlasništvu države i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave dužni su u svim fazama planiranja, donošenja i provedbe pravnih akata, odluka ili akcija, ocjenjivati i vrednovati učinke tih akata, odluka ili akcija na položaj žena, odnosno muškaraca, radi postizanja stvarne ravnopravnosti žena i muškaraca.

(2) Državna tijela, tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe s javnim ovlastima, obrazovne i znanstvene institucije te pravne osobe u pretežitom vlasništvu države i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave dužna su provoditi programe izobrazbe o ravnopravnosti spolova za svoje djelatnike/ce.

Članak 4.

Odredbe ovoga Zakona ne smiju se tumačiti niti primjenjivati na način koji bi ograničio ili umanjio sadržaj jamstava o ravnopravnosti spolova koja izviru iz općih pravila međunarodnog prava, pravne stečevine Europske zajednice, Konvencije Ujedinjenih naroda o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena, Ugovorima Ujedinjenih naroda o građanskim i političkim pravima odnosno ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima te Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

II. DEFINICIJE POJMOVA

Članak 5.

Ravnopravnost spolova znači da su žene i muškarci jednako prisutni u svim područjima javnog i privatnog života, da imaju jednak status, jednake mogućnosti za ostvarivanje svih prava, kao i jednaku korist od ostvarenih rezultata.

Članak 6.

(1) Diskriminacija na temelju spola (u daljnjem tekstu: diskriminacija) označava svaku razliku, isključenje ili ograničenje učinjeno na osnovi spola kojemu je posljedica ili svrha ugrožavanje ili onemogućavanje priznanja, uživanja ili korištenja ljudskih prava i osnovnih sloboda u političkom, gospodarskom, društvenom, kulturnom, građanskom ili drugom području na osnovi ravnopravnosti muškaraca i žena, obrazovnom, ekonomskom, socijalnom, kulturnom, građanskom i svakom drugom području života.

(2) Zabranjuje se diskriminacija na temelju bračnog i obiteljskog statusa. Nepovoljnije postupanje prema ženama na osnovi trudnoće i materinstva smatra se diskriminacijom.

(3) Zabranjuje se diskriminacija na temelju spolne orijentacije.

(4) Zabranjuje se diskriminacija u odnosu na mogućnosti dobivanja i nabave roba kao i diskriminacija u pružanju i pristupu uslugama.

(5) Poticanje druge osobe na diskriminaciju smatra se diskriminacijom u smislu ovoga Zakona, ako je učinjeno s namjerom.

Članak 7.

(1) Izravna diskriminacija je svako postupanje uvjetovano spolom kojim se osoba stavlja ili je bila stavljena ili bi mogla biti stavljena u nepovoljniji položaj od druge osobe u usporedivoj situaciji.

(2) Neizravna diskriminacija postoji kada neutralna pravna norma, kriteriji ili praksa stavljaju osobe jednoga spola u nepovoljniji položaj u odnosu na osobe suprotnog spola, osim ako je ta pravna norma, kriterij ili praksa objektivno opravdana legitimnim ciljem, a sredstva usmjerena postizanju tog cilja su primjerena i nužna.

Članak 8.

(1) Uznemiravanje i spolno uznemiravanje predstavljaju diskriminaciju u smislu ovoga Zakona.

(2) Uznemiravanje je svako neželjeno ponašanje uvjetovano spolom osobe, koje ima za cilj ili koje stvarno predstavlja povredu osobnog dostojanstva i koje stvara neugodno, neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje.

(3) Spolno uznemiravanje je svako neželjeno verbalno, neverbalno ili fizičko ponašanje spolne naravi, koje ima za cilj ili predstavlja povredu osobnog dostojanstva, a posebice ako stvara neugodno, neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje.

III. POSEBNE MJERE

Članak 9.

(1) Posebne mjere su specifične pogodnosti kojima se osobama određenog spola omogućuje ravnopravno sudjelovanje u javnom životu, otklanjaju postojeće nejednakosti ili im se osiguravaju prava u kojima su ranije bili uskraćeni.

(2) Posebne mjere se uvode privremeno radi ostvarivanja stvarne ravnopravnosti žena i muškaraca i ne smatraju se diskriminacijom.

(3) Mjere usmjerene zaštiti žena, osobito u vezi s trudnoćom i materinstvom, ne smatraju se diskriminacijom.

(4) Radi osiguranja potpune ravnopravnosti muškaraca i žena u praksi načelo jednakog postupanja ne sprječava zadržavanje ili uvođenje posebnih mjera kako bi se spriječio ili nadoknadio nepovoljniji položaj zbog spola u području dobivanja i nabave roba i pružanja usluga.

Članak 10.

Posebne mjere se utvrđuju zakonima i drugim propisima kojima se uređuju pojedina područja javnog života.

Članak 11.

(1) Tijela državne uprave i pravne osobe u pretežitom vlasništvu države obvezna su primjenjivati posebne mjere i donijeti planove djelovanja za promicanje i uspostavljanje ravnopravnosti spolova.

(2) Tijela iz stavka 1. ovoga članka svake četiri godine donose planove djelovanja iz djelokruga svoje nadležnosti na osnovi analize položaja žena i muškaraca, utvrđuju razloge za uvođenje posebnih mjera, ciljeve koje treba postići, način provedbe i metode nadziranja provedbe.

(3) Sastavni dio planova djelovanja za promicanje i uspostavljanje ravnopravnosti spolova čini plan provedbe aktivnosti vezanih uz mjere Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova iz nadležnosti tijela i djelatnosti pravnih osoba iz stavka 1. ovoga članka.

(4) Planove djelovanja iz stavka 1. ovoga članka prethodno odobrava Ured za ravnopravnost spolova Vlade Republike Hrvatske.

(5) Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe s javnim ovlastima i druge pravne osobe i obrtnici koji zapošljavaju više od 20 zaposlenih obvezne su u svoje opće akte unijeti antidiskriminacijske zakonske odredbe i mjere za uspostavljanje ravnopravnosti spolova.

(6) Socijalni partneri su obvezni pri kolektivnom pregovaranju i u kolektivnim ugovorima na svim razinama poštivati odredbe ovoga Zakona i mjere za uspostavljanje ravnopravnosti spolova.

Članak 12.

(1) Provođenjem posebnih mjera promicat će se ravnopravno sudjelovanje žena i muškaraca u tijelima zakonodavne, izvršne i sudbene vlasti, uključujući javne službe te postupno povećavati uključivanje podzastupljenog spola tako da njegova zastupljenost dosegne razinu njegovog udjela u ukupnom stanovništvu Republike Hrvatske.

(2) U svrhu ostvarivanja cilja iz stavka 1. ovoga članka uvodit će se posebne mjere kada je zastupljenost jednoga spola osjetno neuravnotežena.

(3) Osjetna neuravnoteženost jednog spola u smislu stavka 2. ovoga članka postoji ako je zastupljenost jednog spola u tijelima političkog i javnog odlučivanja niža od 40%.

(4) Pri imenovanju u državna tijela i tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i druge pravne osobe s javnim ovlastima, mora se voditi računa o uravnoteženoj zastupljenosti oba spola.

(5) Pri imenovanju članova diplomatskih predstavništva, članova odbora, povjerenstava i izaslanstva koja zastupaju Republiku Hrvatsku na međunarodnoj razini, državna tijela dužna su voditi računa o uravnoteženoj zastupljenosti žena i muškaraca.

IV. DISKRIMINACIJA NA PODRUČJIMA ZAPOŠLJAVANJA I RADA

Članak 13.

(1) Diskriminacija na području zapošljavanja i rada zabranjena je u javnom i privatnom sektoru, uključujući državna tijela, u odnosu na:

1. uvjete za zapošljavanje, samozapošljavanje ili obavljanje zanimanja, uključujući kriterije i uvjete za izbor kandidata/tkinja za radna mjesta, u bilo kojoj grani djelatnosti i na svim razinama profesionalne hijerarhije,

2. napredovanje na poslu,

3. pristup svim vrstama i stupnjevima školovanja, profesionalne orijentacije, stručnog usavršavanja i osposobljavanja, dokvalifikacije i prekvalifikacije,

4. uvjete zaposlenja i rada, sva prava iz rada i na temelju rada, uključujući jednakost plaća za jednaki rad i rad jednake vrijednosti,

5. članstvo u djelovanje u udrugama radnika ili poslodavaca ili u bilo kojoj drugoj profesionalnoj organizaciji, uključujući povlastice koje proizlaze iz tog članstva,

6. usklađivanje profesionalnog i privatnog života,

7. trudnoću, porod, roditeljstvo i sve oblike skrbnništva.

(2) Prilikom oglašavanja potrebe za zapošljavanjem u oglasu mora biti jasno istaknuto da se za oglašeno radno

mjesto mogu javiti osobe oba spola.

(3) Kada je posebnim zakonom propisana obveza raspisivanja natječaja u natječaju mora biti istaknuto da se za oglašeno radno mjesto mogu javiti osobe oba spola.

(4) U natječaju ne mora biti istaknuto da se za oglašeno radno mjesto mogu javiti osobe oba spola jedino u odnosu na određeni posao kada je priroda posla takva da karakteristike povezane s nekom od osnova iz članka 6. ovoga Zakona predstavlja stvarni i odlučujući uvjet obavljanja posla pod uvjetom da je svrha koja se time želi postići opravdana.

(5) Pri oglašavanju nije dozvoljeno koristiti izričaje koji uzrokuju ili bi mogli uzrokovati diskriminaciju na temelju spola, bračnog i obiteljskog statusa i spolne orijentacije.

(6) Kod donošenja rješenja o rasporedu na radno mjesto i drugih rješenja o pravima i obvezama državnih službenika/ca koristi se naziv radnog mjesta u muškom i ženskom rodu.

V. OBRAZOVANJE

Članak 14.

(1) Državno tijelo nadležno za obrazovanje, agencije vezane za odgoj i obrazovanje te ustanove kojima je obrazovanje primarna djelatnost, sustavno će provoditi mjere osiguravanja jednakog pristupa obrazovanju na svim razinama te aktivnosti vezane za stručno usavršavanje i napredovanje u zvanja radnika/ica u odgoju i obrazovanju.

(2) Sadržaji vezani za pitanja ravnopravnosti spolova predstavljaju integralni dio predškolskog, osnovnoškolskog i srednjoškolskog odgoja i obrazovanja te visokoškolskog obrazovanja, kao i cjeloživotnog obrazovanja i usavršavanja, te uključuju pripremu oba spola za aktivno i ravnopravno sudjelovanje na svim područjima života.

(3) Sadržaji iz stavka 2. ovoga članka promicat će nediskriminacijska znanja o ženama i muškarcima, uklanjanje neravnopravnosti spolova i rodni stereotipi u obrazovanju na svima razinama, kao i uvažavanje rodni aspekata u svim obrazovnim područjima.

(4) Na svim razinama odgoja i obrazovanja primjereno će se brinuti o ujednačenoj zastupljenosti po spolu u učeničkoj i studentskoj populaciji, a sve odgojno-obrazovne ustanove će posebnu pozornost posvetiti ujednačenoj zastupljenosti obaju spolova u upravljačkim strukturama.

(5) Sve obrazovne ustanove, kao i sve druge, moraju u sadržajima svjedodžbi, certifikata, licencija i diploma koristiti jezične standarde sukladno ovome Zakonu, navodeći strukovne kvalifikacije, zvanja i zanimanja u ženskom, odnosno muškom rodu, ovisno o spolu primatelja/primateljice dokumenta.

VI. POLITIČKE STRANKE

Članak 15.

(1) Prilikom utvrđivanja i predlaganja liste kandidata/tkinja za izbor zastupnika u Hrvatski sabor, za izbor članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave kao i za izbor članova u Europski parlament političke stranke i drugi ovlašteni predlagatelji dužni su poštivati načelo ravnopravnosti spolova i voditi računa o uravnoteženoj zastupljenosti žena i muškaraca na izbornim listama sukladno članku 12. ovoga Zakona.

(2) U cilju provedbe stavka 1. ovoga članka političke stranke i drugi ovlašteni predlagatelji pri utvrđivanju izbornih lista dužni su uvoditi posebne mjere na način da zastupljenost muškaraca i žena na listama za izbor zastupnika u Hrvatski sabor, članova u predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i članova u Europski parlament ne bude osjetno neuravnotežena, sukladno članku 12. stavku 3. ovoga Zakona. Sukladno članku 12. stavku 1. ovoga Zakona postupno povećanje podzastupljenog spola mora se postići najkasnije prigodom provedbe trećih redovitih izbora od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

VII. MEDIJI

Članak 16.

(1) Mediji će kroz programske sadržaje, programske osnove, programska usmjerenja i samoregulacijske akte promicati razvoj svijesti o ravnopravnosti žena i muškaraca.

(2) Zabranjeno je javno prikazivanje i predstavljanje žena i muškaraca na uvredljiv, omalovažavajući ili ponižavajući način, s obzirom na spol i spolnu orijentaciju.

VIII. STATISTIČKI PODACI

Članak 17.

(1) Svi statistički podaci i informacije o osobama, koji se prikupljaju, evidentiraju i obrađuju u tijelima državne vlasti, tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravnim i fizičkim osobama koje obavljaju djelatnost u skladu s propisima, moraju biti iskazani po spolu.

(2) Statistički podaci i informacije koji se prikupljaju, evidentiraju i obrađuju, prema stavku 1. ovoga članka, dostupni su javnosti u skladu s propisima kojima se uređuje zaštita osobnih podataka i s odredbama posebnog zakona kojim se uređuje područje službene statistike.

(3) Sva pravosudna tijela dužna su voditi evidencije o sudskim predmetima po osnovi spolne diskriminacije i dostavljati ih ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa.

IX. OSIGURANJE PROVEDBE ZAKONA

1. URED ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA

Članak 18.

(1) Vlada Republike Hrvatske osniva uredbom Ured za ravnopravnost spolova (u daljnjem tekstu: Ured) kao stručnu službu za obavljanje poslova u vezi s ostvarivanjem ravnopravnosti spolova.

(2) Ured obavlja stručne i druge poslove na način da:

1. koordinira sve aktivnosti kojima je cilj uspostavljanje ravnopravnosti spolova, izrađuje cjeloviti sustav zaštite i promicanja ravnopravnosti spolova u Republici Hrvatskoj i prati njegovu učinkovitost,
2. odobrava tijelima i pravnim osobama iz članka 11. ovoga Zakona planove djelovanja,
3. predlaže Vladi Republike Hrvatske i državnim tijelima donošenje ili izmjene zakona i drugih propisa, kao i usvajanje drugih mjera,

4. izrađuje nacionalnu politiku za promicanje ravnopravnosti spolova i nadzire njezinu provedbu,
 5. provodi istraživanja, izrađuje analize i svake dvije godine Vladu Republike Hrvatske izvještava o provedbi nacionalne politike,
 6. prati usklađenost i primjenu zakona i drugih propisa koji se odnose na ravnopravnost spolova u odnosu na međunarodne dokumente,
 7. priprema nacionalna izvješća o ispunjavanju međunarodnih obveza u području ravnopravnosti spolova,
 8. surađuje s nevladinim drugama koje su aktivne u području ravnopravnosti spolova,
 9. promiče znanje i svijest o ravnopravnosti spolova,
 10. prima predstavke stranaka o povredama odredbi ovoga Zakona i drugih propisa i prosljeđuje ih pravobranitelju/ici za ravnopravnost spolova i drugim nadležnim državnim tijelima,
 11. koordinira rad županijskih povjerenstava za ravnopravnost spolova,
 12. izvještava Vladu Republike Hrvatske svake godine, najkasnije krajem travnja za prethodnu godinu o svojim aktivnostima.
- (3) Uredbom iz stavka 1. ovoga članka propisuje se unutarnje ustrojstvo, način i organizacija rada te druga pitanja značajna za obavljanje poslova Ureda.

2. NEOVISNO TIJELO ZA SUZBIJANJE DISKRIMINACIJE U PODRUČJU RAVNOPRAVNOSTI SPOLOVA

Članak 19.

(1) Poslove neovisnog tijela nadležnog za suzbijanje diskriminacije u području ravnopravnosti spolova obavlja pravobranitelj/ica za ravnopravnost spolova.

(2) Pravobranitelj/ica za ravnopravnost spolova u okviru svoga rada:

1. zaprima prijave svih fizičkih i pravnih osoba vezane uz diskriminaciju u području ravnopravnosti spolova,
2. pruža pomoć fizičkim i pravnim osobama koje su podnijele pritužbu zbog spolne diskriminacije pri pokretanju sudskog postupka,
3. poduzima radnje ispitivanja pojedinačnih prijava do pokretanja sudskog spora,
4. uz pristanak stranaka provodi postupak mirenja uz mogućnost sklapanja izvan sudske nagodbe,
5. prikuplja i analizira statističke podatke o slučajevima spolne diskriminacije,
6. provodi neovisna istraživanja o diskriminaciji, objavljuje neovisna izvješća i razmjenjuje raspoložive informacije s odgovarajućim europskim tijelima.

Članak 20.

(1) Pravobranitelja/icu za ravnopravnost spolova (u daljnjem tekstu: pravobranitelj/ica) imenuje i razrješava Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske.

(2) Pravobranitelj/ica ima zamjenika/cu koje imenuje i razrješava Hrvatski sabor na prijedlog pravobranitelja/ice.

(3) Pravobranitelj/ica i njegov/njezin zamjenik/ica dužnosnici su Republike Hrvatske, imenuju se na vrijeme od 8 godina i mogu biti ponovno imenovani.

(4) Pravobranitelj/ica i njegov/njezin zamjenik/ca moraju biti različitog spola, a jedan/na od njih mora imati završen diplomski sveučilišni studij pravne struke.

(5) Za pravobranitelja/icu i njegovog/njezinog zamjenika/icu može biti imenovan hrvatski državljanin/ka koji ima završen diplomski sveučilišni studij i koji/a je osobnim zalaganjem poznat/a javnosti u području zaštite ljudskih prava.

Članak 21.

Pravobranitelj/ica i njegov/njezin zamjenik/ica bit će razriješeni dužnosti prije isteka vremena na koje su imenovani u slučaju:

1. vlastitog zahtjeva,
2. gubitka hrvatskog državljanstva,
3. trajnoga gubitka sposobnosti za obnašanje dužnosti,
4. pravomoćne osude za kazneno djelo, ili
5. neprihvatanja godišnjeg izvješća o radu ili nezakonitog, nepravodobnog ili nestručnog obavljanja svoje dužnosti.

Članak 22.

(1) Pravobranitelj/ica djeluje neovisno i samostalno, prati provođenje ovoga Zakona i drugih propisa koji se tiču ravnopravnosti spolova i najmanje jednom godišnje izvješćuje Hrvatski sabor.

(2) Pravobranitelj/ica razmatra slučajeve kršenja načela ravnopravnosti spolova, slučajeve diskriminacije prema pojedincima ili grupama pojedinaca koje su počinila tijela državne uprave, jedinice tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave i druga tijela s javnim ovlastima, zaposleni u tim tijelima i druge pravne i fizičke osobe.

(3) Svatko se može obratiti pravobranitelju/ici zbog povreda odredbi ovoga Zakona bez obzira da li je neposredno oštećen, osim ako se oštećena strana tome izrijeckom protivi.

Članak 23.

(1) U obavljanju poslova iz svoga djelokruga pravobranitelj/ica je ovlašten/a upozoravati, predlagati i davati preporuke.

(2) Tijela iz članka 22. stavka 2. ovoga Zakona dužna su pisanim putem obavijestiti pravobranitelja/icu o mjerama i radnjama poduzetim u skladu s upozorenjima, prijedlozima i preporukama najkasnije u roku od 30 dana od dana primitka upozorenja, prijedloga i preporuka pravobranitelja/ice.

(3) Pravobranitelj/ica je ovlašten/a od tijela iz članka 22. stavka 2. ovoga Zakona tražiti izvješća, a u slučaju neudovoljavanja zahtjeva, ili u slučaju nedostavljanja obavijesti iz stavka 2. ovoga članka u propisanom roku, pravobranitelj/ica može tražiti provođenje nadzora od tijela koje obavlja nadzor nad njihovim radom.

(4) Ako u obavljanju poslova pravobranitelj/ica sazna za povredu odredbi ovoga Zakona s obilježjima kaznenog djela podnijet će prijavu nadležnom državnom odvjetništvu.

Članak 24.

- (1) Pravobranitelj/ica ima pravo podnijeti prijedlog za pokretanje postupka ocjene ustavnosti zakona, odnosno ustavnosti i zakonitosti drugih propisa ako ocijeni da je povrijeđeno načelo ravnopravnosti spolova.
- (2) Ako pravobranitelj/ica utvrdi da je povrijeđeno načelo ravnopravnosti spolova zbog nesuklađenosti propisa s ovim Zakonom, predložit će pokretanje postupka izmjene takvog propisa.
- (3) Pravobranitelj/ica u obavljanju svojih poslova može zatražiti stručnu pomoć znanstvenih i stručnih osoba i institucija.

Članak 25.

- (1) Državna tijela i pravne osobe s javnim ovlastima, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe u pretežitom vlasništvu države ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, te pravne i fizičke osobe, dužne su pravobranitelju/ici dati sve potrebne informacije i dostaviti na uvid dokumentaciju bez obzira na stupanj tajnosti najkasnije u roku od 30 dana od dana primitka zahtjeva.
- (2) Pravobranitelj/ica i osobe zaposlene u njegovom/njezinom uredu, dužni su podatke za koje su saznali u obavljanju poslova čuvati kao službenu tajnu.

Članak 26.

- (1) Pravobranitelj/ica donosi poslovnik o svom radu kojim se uređuje način i organizacija rada, unutarnji ustroj stručne službe te druga pitanja značajna za obavljanje poslova pravobranitelja/ice.
- (2) Poslovnik o radu iz stavka 1. ovoga članka potvrđuje Hrvatski sabor.

3. KOORDINATORI/ICE U TIJELIMA DRŽAVNE UPRAVE

Članak 27.

- (1) Čelnik/ca tijela državne uprave imenuje dužnosnika/cu ili rukovodećeg/u državnog/u službenika/cu koji obavlja i poslove koordinatora/ice za ravnopravnost spolova.
- (2) Koordinator/ica iz stavka 1. ovoga članka u skladu s nadležnosti i djelokrugom rada tijela državne uprave koordinira provedbu ovoga Zakona i Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova i surađuje s Uredom za ravnopravnost spolova.
- (3) Koordinator/ica priprema izvješća o provedbi Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova koja tijela državne uprave dostavljaju Uredu svake dvije godine.
- (4) Prava i obveze te način rada koordinatora/ice utvrđuju se planom djelovanja za promicanje i uspostavljanje ravnopravnosti spolova iz članka 11. ovoga Zakona.

4. POVJERENSTVA ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA

Članak 28.

- (1) Jedinice područne (regionalne) samouprave i Grad Zagreb osnivaju i, sukladno predloženom programu rada, osiguravaju uvjete i sredstva za rad županijskim povjerenstvima za ravnopravnost spolova i povjerenstvu za ravnopravnost spolova Grada Zagreba s ciljem promicanja ravnopravnosti spolova na lokalnoj razini i provedbe ovoga Zakona i Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova.
- (2) Povjerenstva za ravnopravnost spolova jesu radno-savjetodavna tijela županijskih skupština i skupštine Grada Zagreba u čijem sastavu su zastupljeni članovi/članice županijskih skupština odnosno skupštine Grada Zagreba, koordinatori/ice u uredima državne uprave, predstavnici/ce nevladinih udruga i nezavisni stručnjaci/kinje.
- (3) Jedinice lokalne samouprave mogu osnivati gradska i općinska povjerenstva za ravnopravnost spolova sukladno nacionalnoj politici za promicanje ravnopravnosti spolova.

X. OSIGURANJE SREDSTAVA

Članak 29.

- (1) Sredstva za rad Ureda za ravnopravnost spolova i pravobranitelja/ice za ravnopravnost spolova osiguravaju se u državnom proračunu Republike Hrvatske, a sredstva za rad županijskih povjerenstava za ravnopravnost spolova i povjerenstva za ravnopravnost spolova Grada Zagreba osiguravaju se u proračunu jedinica područne (regionalne) samouprave i proračunu Grada Zagreba.
- (2) Ako jedinice lokalne samouprave, sukladno članku 28. stavku 3. ovoga Zakona, osnivaju gradska i općinska povjerenstva za ravnopravnost spolova, sredstva za njihov rad osiguravaju jedinice lokalne samouprave.

XI. SUDSKA ZAŠTITA

Članak 30.

- (1) Svatko tko smatra da mu je na temelju diskriminacije iz članka 6. 7. i 8. ovoga Zakona povrijeđeno neko pravo može podnijeti tužbu redovnom sudu opće nadležnosti.
- (2) U slučajevima diskriminacije iz članka 6., 7. i 8. ovoga Zakona osoba koja se smatra oštećenom može zahtijevati naknadu štete po propisima obveznog prava o odgovornosti za štetu.
- (3) U slučajevima diskriminacije može se podnijeti i udružna tužba.
- (4) Ako stranka u postupku tvrdi da je povrijeđeno njezino pravo na jednako postupanje dužna je iznijeti činjenice koje opravdavaju sumnju da je došlo do diskriminacijskog postupanja. U tom slučaju teret dokazivanja da nije bilo diskriminacije leži na protivnoj stranci.
- (5) Sudski postupci u slučajevima diskriminacije su žurni.

XII. PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 31.

- (1) Tko s ciljem prouzročenja straha drugoga ili stvaranja neprijateljskog, ponižavajućeg ili uvredljivog okruženja na temelju razlike u spolu, bračnom ili obiteljskom statusu, ili spolnoj orijentaciji povrijedi njegovo dostojanstvo, kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom od 5.000,00 do 30.000,00 kuna.
- (2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka odgovorna osoba u pravnoj osobi, državnom tijelu i tijelu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.
- (3) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka koji počini obrtnik ili osoba koja obavlja drugu samostalnu djelatnost u vezi s obrtom ili djelatnošću koju obavlja, kaznit će se novčanom kaznom od 10.000,00 do 200.000,00 kuna.
- (4) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka pravna osoba kaznit će se novčanom kaznom od 30.000,00 do

300.000,00 kuna.

Članak 32.

(1) Tko s ciljem prouzročanja straha drugoga ili stvaranja neprijateljskog, ponižavajućeg ili uvredljivog okruženja radnjama spolne naravi povrijedi njegovo dostojanstvo, kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom od 5.000,00 do 40.000,00 kuna.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka odgovorna osoba u pravnoj osobi, državnom tijelu i tijelu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

(3) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka obrtnik i osoba koja obavlja drugu samostalnu djelatnost kaznit će se novčanom kaznom od 10.000,00 do 250.000,00 kuna.

(4) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka pravna osoba kaznit će se novčanom kaznom od 30.000,00 do 350.000,00 kuna.

Članak 33.

(1) Tko s namjerom dovede u nepovoljniji položaj osobu koja je u dobroj vjeri prijavila diskriminaciju ili na bilo koji način sudjelovala u postupku zbog diskriminacije sukladno odredbama ovoga Zakona, kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom od 1.000,00 do 20.000,00 kuna.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se za prekršaj tko s namjerom dovede u nepovoljniji položaj osobu koja je nazočila diskriminaciji ili koja je odbila nalog za diskriminatornim postupanjem.

(3) Za pokušaj iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

(4) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka odgovorna osoba u pravnoj osobi, državnom tijelu i tijelu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

(5) Za prekršaj iz stavka 1. i 2. ovoga članka obrtnik i osoba koja obavlja drugu samostalnu djelatnost kaznit će se novčanom kaznom od 5.000,00 do 150.000,00 kuna.

(6) Za prekršaj iz stavka 1. i 2. ovoga članka pravna osoba kaznit će se novčanom kaznom od 20.000,00 do 200.000,00 kuna.

Članak 34.

(1) Odgovorne osobe u tijelima državne uprave koje ne podnesu, u roku propisanom u članku 11. ovoga Zakona, Uredu plan djelovanja za promicanje i uspostavljanje ravnopravnosti spolova kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od 3.000,00 do 10.000,00 kuna.

(2) Pravne osobe u pretežitom vlasništvu države koje Uredu u roku propisanom u članku 11. ovoga Zakona, ne podnesu plan djelovanja za promicanje i uspostavljanje ravnopravnosti spolova kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od 30.000,00 kuna.

Članak 35.

Političke stranke i drugi ovlašteni predlagatelji koji prilikom predlaganja lista kandidata/tkinja za izbor zastupnika u Hrvatski sabor, članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao i za članove u Europski parlament koji ne poštuju načelo ravnopravnosti spolova utvrđeno člankom 15. ovoga Zakona te ne vode računa o uravnoteženoj zastupljenosti žena i muškaraca na izbornim listama sukladno članku 12. ovoga Zakona, kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom od 50.000,00 kuna za izbore za zastupnike u Hrvatski sabor i članova u Europski parlament, novčanom kaznom od 40.000,00 kuna za izbore za članove gradskih vijeća i županijskih skupština, odnosno novčanom kaznom od 20.000,00 kuna za izbore za članove općinskih vijeća.

Članak 36.

Mediji koji objavom programskog sadržaja ili oglašavanjem predstave žene i muškarce na uvredljiv, omalovažavajući ili ponižavajući način s obzirom na spol i spolnu orijentaciju kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom do 1.000.000,00 kuna.

Članak 37.

Odgovorna osoba u državnom tijelu, pravnim osobama s javnim ovlastima, tijelu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravnim osobama u pretežitom vlasništvu države, odnosno pravnim osobama u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koja na zahtjev pravobranitelja/ice za ravnopravnost spolova u roku od 30 dana od dana zaprimanja zahtjeva ne dostavi očitovanja, podatke i dokumente vezane uz diskriminaciju i ne omogućiti uvid u njih, kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom od 1.000,00 do 5.000,00 kuna.

Članak 38.

(1) Odgovorna osoba u državnom tijelu i tijelu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koja ne prijavi postojanje osnovane sumnje na diskriminaciju za koju je saznala u obavljanju svoje dužnosti pravobranitelju/ici za ravnopravnost spolova kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom od 1.000,00 do 5.000,00 kuna.

(2) Ako je prekršaj iz stavka 1. ovoga članka počinjen s namjerom počinitelj će se kazniti novčanom kaznom od 3.000,00 do 10.000,00 kuna.

XIII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 39.

Tijela i pravne osobe iz članka 11. ovoga Zakona dužna su izraditi analize i dostaviti planove djelovanja s posebnim mjerama Uredu u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 40.

Nadležno državno tijelo iz članka 14. ovoga Zakona dužno je uskladiti programe osnovnog i srednjeg obrazovanja, programe stručnog osposobljavanja i usavršavanja i cjeloživotnog obrazovanja s odredbama ovoga Zakona.

Članak 41.

Nadležna tijela za vođenje statističkih podataka iz članka 17. ovoga Zakona dužna su usklađivati obrasce za vođenje tih podataka na način koji će osigurati provedbu ovoga Zakona.

Članak 42.

(1) Stupanjem na snagu ovoga Zakona ostaje na snazi Odluka o imenovanju pravobraniteljice za ravnopravnost spolova (»Narodne novine« br. 157/03.).

(2) Stupanjem na snagu ovoga Zakona ostaje na snazi Uredba Vlade Republike Hrvatske o Uredu za ravnopravnost spolova (»Narodne novine« br. 18/04.).

Članak 43.

Riječi i pojmovni sklopovi koji imaju rodno značenje bez obzira jesu li u zakonima ili drugim propisima korišteni u muškom ili ženskom rodu odnose se na jednak način na muški i ženski rod.

Članak 44.

Stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o ravnopravnosti spolova (»Narodne novine« br. 116/03.).

Članak 45.

Ovaj Zakon objavit će se u »Narodnim novinama«, a stupa na snagu 15. srpnja 2008.

Klasa: 004-01/08-01/05

Zagreb, 15. srpnja 2008.

HRVATSKI SABOR

Predsjednik

Hrvatskoga sabora

Luka Bebić, v. r.